

3.1

I CONGRÉS DEL MÓN DE LA MASIA

JORDI VILALTA MORA

Gerent del Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

Es considera que s'ha evolucionat de la "masia" com una unitat de producció i vida al desenvolupament rural integrat que permet la continuïtat d'activitats en el medi rural.

La masia ha estat i és un símbol d'autosuficiència en el medi rural català.

Els principals conceptes que formen part de la masia són:

- la identitat dels seus habitants amb el territori
- les persones que hi viuen
- el valor de l'esforç i l'emprenedoria
- la producció local
- la revitalització del teixit social territorial
- l'autosuficiència energètica
- la producció diversificada
- l'evolució constructiva de l'edifici

Les explotacions agràries, ramaderes i forestals s'han anat adaptant als canvis productius, de mercat, de tecnologia per aconseguir la seva pervivència en el medi rural.

Els programes de desenvolupament rural (PDR) han contribuït a donar suport als sistemes productius, la diversificació de l'activitat i han possibilitat viure en el medi rural en unes condicions adaptades als temps actuals. El PDR és un instrument que disposa el govern de Catalunya per implementar una política estructural dirigida al medi rural, amb una especial atenció al sector agrari.

Dins dels PDR, el programa Leader ha estat i és una eina molt important per a la consolidació i creació d'activitat econòmica en el medi rural.

L'estratègia PDR 2014-2020 fa èmfasi en 4 reptes estratègics:

- economia i ocupació
- joves
- innovació
- mitigació del canvi climàtic

El PDR estableix del total de pressupost previst de 810,5 M€, la distribució per sectors i temàtica:

- agrari (directe): 60% - 486,3 M€
- agrari (indirecte): 11% - 85 M€
- forestal i medi natural: 13% - 105,2 M€
- agroalimentari: 9% - 69 M€

- població rural: 8% - 62 M€ (a través de la mesura d'ajut al desenvolupament local participatiu Leader)

El projecte masies més sostenibles, promogut pel Consorci Leader de la Catalunya Central, treballa per potenciar la sostenibilitat en la masia, tot seguint la filosofia d'autosuficiència amb la millora tecnològica existent.

Un exemple de polítiques de desenvolupament rural aplicades a la masia és la comarca del Solsonès, anomenada *de les mil masies*, on en els anys 1980-1990 es va desenvolupar una xarxa d'aigua, electrificació i xarxa viària per evitar el despoblament del territori, i que ha permès el manteniment de moltes masies i el seu ús com a habitatge, allotjament rural, entre altres; en altres territoris on no s'han implementat polítiques de desenvolupament rural i d'infraestructures es pot veure la regressió que han sofert les masies i les explotacions associades.

"La qualitat de vida en el medi rural" és inherent a la forma de vida, al paisatge, a les relacions socials, però en un món molt canviant en l'àmbit social, productiu, de comunicacions, fa que el medi rural hagi de posicionar-se de manera continua amb les tendències existents per aconseguir que la gent pugui viure i treballar en el medi rural en igualtat d'oportunitats que en el medi urbà. Per això és important que des de l'administració es continuïn les polítiques de desenvolupament rural, ja sigui amb ajuts a les activitats productives o acompanyament per a la dinamització.

Els elements que es consideren claus perquè les polítiques de desenvolupament rural siguin efectives són:

- Incorporació de joves a les explotacions agràries, ja sigui com a primera ocupació o relleu generacional; amb el desenvolupament de noves activitats per diversificar i modernitzar les explotacions.
- Manteniment i millora de les infraestructures bàsiques, amb èmfasi en internet, el transport col·lectiu, com a prioritats.
- Aprofitament dels recursos locals per a la producció energètica, amb l'aprofitament de la biomassa com a recurs per a la producció de calefacció i neteja dels boscos.
- Visibilitat del paper de la dona en les explotacions agràries.
- Accions de dinamització del sector turístic rural, on s'ha invertit i ajudat molt el turisme rural, però manca l'increment de visitants i activitats complementàries.
- Evitar la pèrdua d'activitats industrials existents que permeten diversificar i complementar rendes.

- Facilitar l'accés dels joves a ajuts per a la instal·lació de negocis, per realitzar formació i fomentar el retorn del talent al medi rural.
- Participació social en les decisions polítiques, tot aplicant el principi Leader de l'enfocament de baix a dalt (*bottom up*).
- Apostar per la rehabilitació amb els materials reciclats i respectuosos amb el medi ambient.